

A tartalomból...

Barnard - csillag III.

A Tavasz üstökösei

BÖKÖNC

55.

1994. június
megjelenik havonta

Az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület és az MCSE Pécsi Csoportjának körlevele.

Június havi előadásaink:

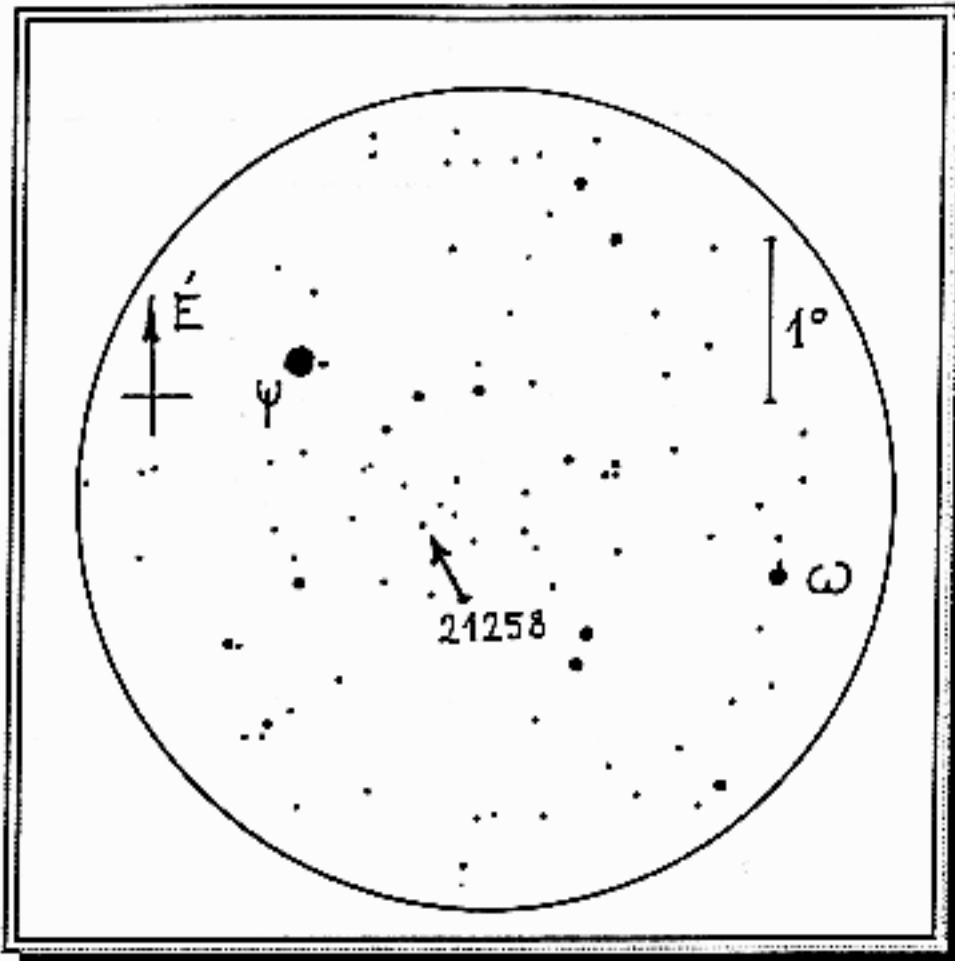
Az előadások minden hétfőn 18 órai kezdettel az Apáczai Nevelési Központ első emeleti szakköri helyiségében lesznek megtartva (színházteremtől jobbra).

Jún. 06.	Üstökös zuhan a Jupiterbe. Előadó: Peitl Tibor
Jún. 13.	Nyári csillagászati rendezvények. Előadó: Keszthelyi Sándor
Jún. 20.	A Világegyetem kora. Előadó: Nagy Mélykúti Ákos
Jún. 27.	Kisbolygók. Előadó: Hoffmann János

Jelenségek, események, rendezvények (minden NYISZ-ben)

Jún. 06. hétfő:	Hajnali 4-kor a sarlóholdtól 2 fokkal délre látszik a Mars (+1.2 mg).
Jún. 08. szerda:	Hajnali 4:30-kor 30 óras korú holdsarló a keleti égen..
Jún. 08. szerda:	Délután 15 órakor indul Pécsről egy 10 napos autóbussz kirándulás Észak-Olaszországba és Dél-Franciaországba RIVIÉRA '94 címmel. (Velence - Padova - Mantova - Monaco - Cannes - St.Tropez - Marseille - Avignon - Nizza - Genova.) Vezeti: Hoffmann János, 7621 Pécs, Király u. 1.
Jún. 10. péntek:	Este 21 órakor 34 óras korú holdsarló a nyugati égen.
Jún. 11. szomb.:	Este 18:30-kor találkozunk a Kertvárosban lévő Diana-étteremnél. Közös kirándulás, észlelés, látogatás Tárnai Mihály észlelőtelken Kistótfaluban (Villányi hegység). Távcső, binokli, térkép és hálózsák szükséges.
Jún. 16. csüt.:	Hajnali 04:46-kor van ez évben a legkorábbi napkelte. Ettől kezdve a Nap egyre később kel.
Jún. 17. péntek:	Este az USA-ban kezdetét veszi a Labdarúgó Világbajnokság. Az 52 db focimérkőzés alatt az amatőr csillagászati élet valószínűleg csökkentett intenzitással lesz egészen a július 17-I döntőig.
Jún. 21. kedd:	Délután 16:48-kor a csillagászati nyár kezdete. A Nap elérte az égen legmagasabb pontját, délben 67 fok magasan áll a horizont felett Pécsen. A nappal a leghosszabb, az éjszaka a legrövidebb!
Jún. 26. vas.:	Este 20:45-kor van ez évben a legkésőbbi napnyugta. Ettől kezdve a Nap egyre korábban nyugszik!
Jún. 27. hétfő:	Reggel veszi kezdetét az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület Ifjúsági Csillagász Tábor a Óbányán. Az egy hetes tábort Kemenes Lászlóné vezeti (7621 Pécs, Sörház u. 4.), és várjuk a felső tagozatos (10-14 éves) tanulókat, akiket érdekel a természet, a csillagos ég. Komfortos túristaházban alvás, észlelés, kirándulás.

Barnard - csillag és barátai III.

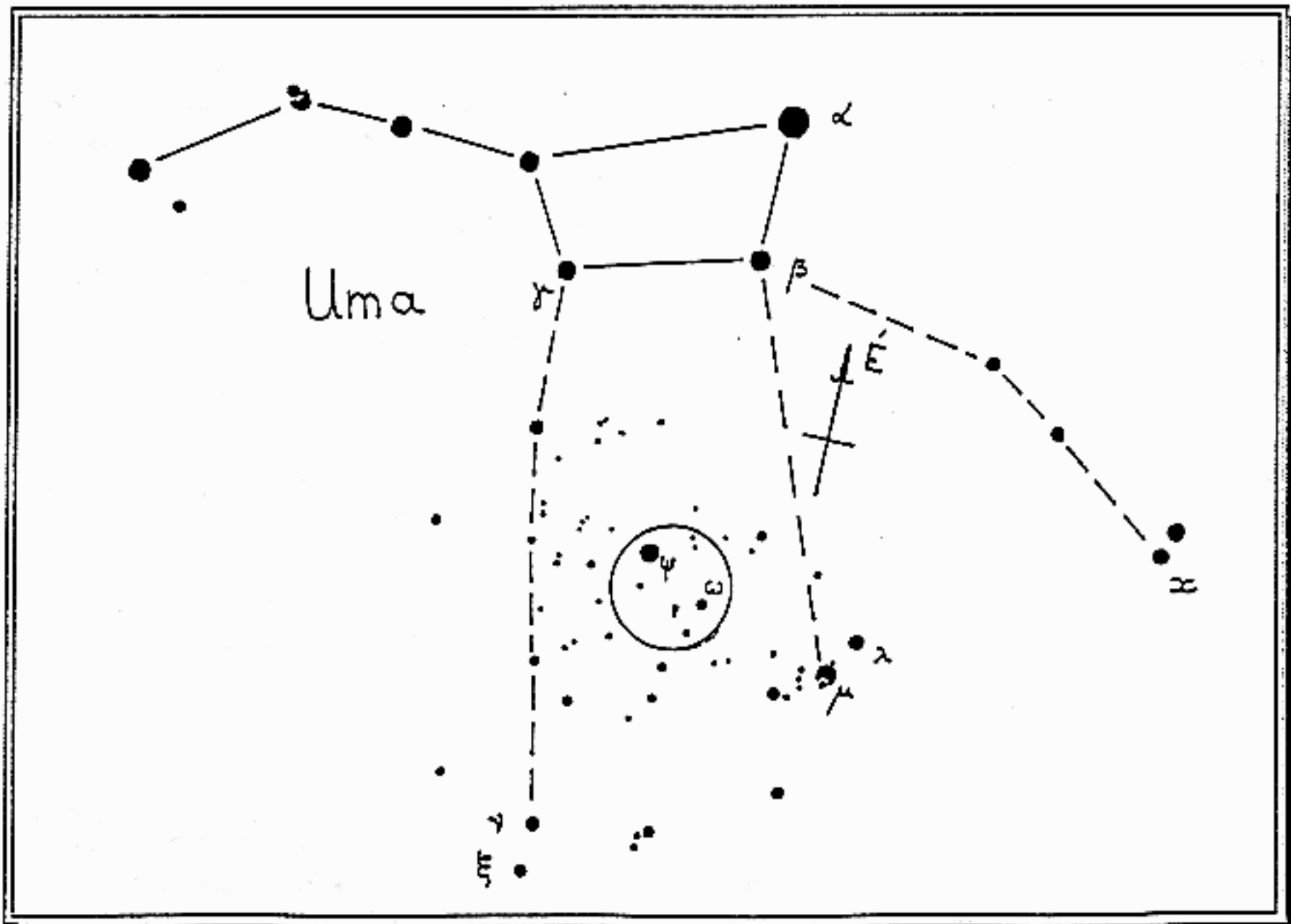
Most egy fényesebb nagy sajátmozgású csillagról lesz szó, a Lalande 21258-ról. Csillagunk a koraesti órákban még magasan a fejünk fölött látszik a Nagy Medve csillagképben. A mellékelt térkép segítségével könnyen felkereshetjük.

A Lalande 21258 a tőlünk látható égbolt 9. leggyorsabban mozgó csillaga, évente 4.5"-et mozdul el PA 295° felé. Fényessége 8.7 mg. A távolsága 5.4 parsec, így a viszonylag távoli nagy sajátmozgású csillagokhoz tartozik.

Az Omikron-2 Eridani-hoz hasonlóan ez a csillag sem magányos. Kisérője 28"-re, PA 133° felé a változós körökben jól ismert WX Uma, egy UV Ceti típusú flercsillag. Általában sajnos csak 16 mg, de kitöréskor 14 mg-ra is felfényesedhet, ilyenkor megláthatjuk 25-30 cm-es távcsövekkel.

Jó észlelést mindenkinek!

Gyenyizse Péter

AMI A METEORBÓL TÖBBNYIRE KIMARAD...

15 Fordítás az Astronomy-ból és a Sky & Telescope-ból.

APCSE tagoknak: **150.- Ft,**

nem tagoknak: **200.- Ft.**

Megrendelhető:

Nagy Mélykúti Ákos 7623 Pécs, Heim P. u. 2.

(x)

A Tavasz üstökösei

1994 márciusától jól nyomonkövethető volt az utóbbi idők legfényesebb üstököse a McNaught-Russel 1993 V. Márciusban sajnos eléggé nehezítette a megfigyelését a borult idő. Április 4.-én és 5.-én Szolnok határából végeztünk megfigyeléseket Csabai István barátommal, ekkor az üstökös 7 mg körüli fényességű volt, 7x50-es és 20x60-as binokulárral is kiválóan látszott. A kómája kör alakú volt, a mag felé kis sűrűsödéssel. A 4.5/300-as telével megfigyelve kis csóvakezdemény is látszott.

7.-én semmi sem változott. Április 27-én nagy meglepetésemre már egyértelműen 20 ívperces csóvát húzott maga után, és a mag körüli fényes kóma rész is meg volt nyúlva (lásd az ábrát!). A fényessége ekkor már csak 8-8.5 mg volt. Hasonló volt a látványa IV.30-án is.

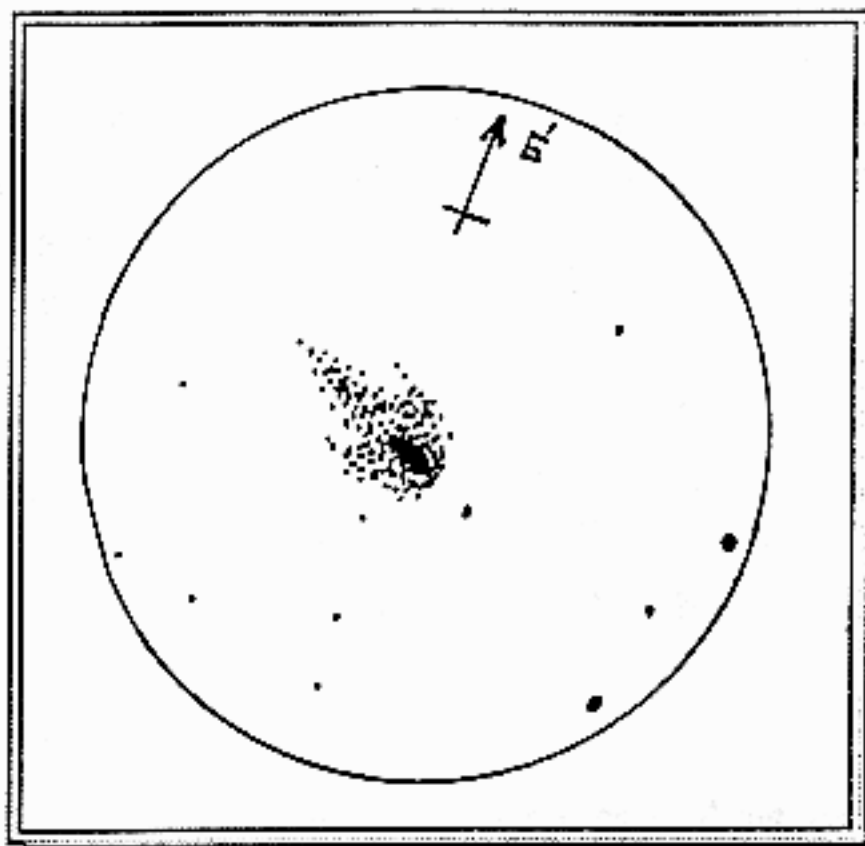
Májusban 9.-én és 15.-én próbáltam megkeresni a kométát, de a megadott koordináták környékén nem láttam semmit, pedig a 20x60-as binokulárnak a határmagnitúdója legalább 11 mg volt. Sőt, május 15.-én egy 150/525-ös RFT-vel is végignéztam a környéket kb. 12 mg-ig. Ha valaki megtalálta az utóbbi időben, adja tudtomra!

A másik látható kométa a Tempel 1 üstökös volt. Már januártól látszott elméletileg, de kisebb távcsővel rendelkezők számára igazán március végétől vált elérhetővé. Még mindig felkereshető, sőt májusban a legfényesebb. Ezért biztatásként, felhívásként közlöm rajzomat, amely május 2-3-án készült.

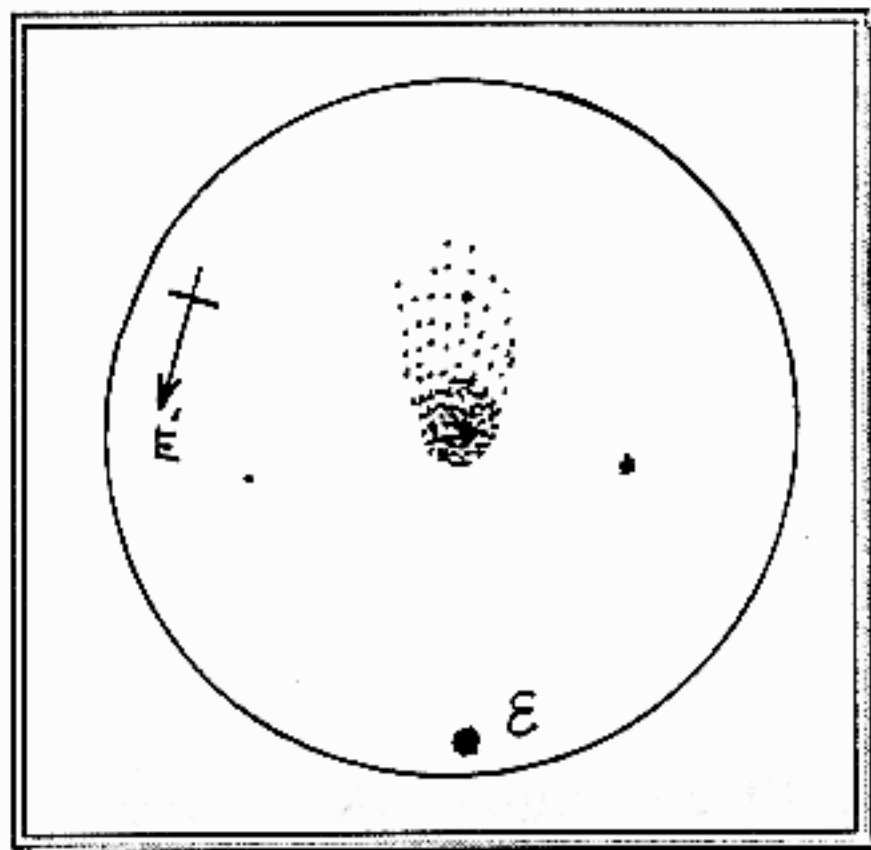
Az üstökös a fényes ϵ Vir mellett volt megtalálható, amelynek ragyogó fényét ki kellett szorítani a látómezőből az észleléshez. A kóma kissé tojásdad alakú volt, a központ felé egyértelmű sűrűsödéssel. Az egész üstökös csak EL-sal látszott rendszeren. Néha, mintha egy halvány, de kiterjedt csóva is nyúlt volna dél felé.

Észleléséhez szerintem most is 10-15 cm-es távcső kell, de a biztató jelekből ítélve érdemes megnézni.

Gyenzse Péter

McNaught-Russel 94.IV.27. 19:50-20:10 UT
20x60 B. (részlet rajz kb. 1.8° átm.)

Tempel 1 152/900 T. 112x 1994.V.2-3 21:38-22:00 UT

A lapot szerkeszti:

Járosi Péter

Pécs, Rákóczi út 73/A
nyugati lépcsőház I.em.l.
Telefon (72) 330-910